

Stockholm den 22 september 2025

R-2025/1175

Till Arbetsmarknadsdepartementet

A2025/00273

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 21 maj 2025 beretts tillfälle att yttra sig över slutbetänkandet Arbetslivskriminalitet – upplägg, verktyg och åtgärder, fortsatt arbete (SOU 2025:25).

Sammanfattning

Advokatsamfundet har i huvudsak ingen erinran mot betänkandets förslag, men har invändningar och synpunkter särskilt i följande avseenden.

Synpunkter

Vikten av att värna ett från staten oberoende advokatväsende, har nyligen tydligt manifesterats genom att Sverige, som ett av de första medlemsländerna, den 13 maj 2025 undertecknade Europarådets konvention till skydd för advokatyrrket; en rättsligt bindande konvention som bl.a. syftar till att säkerställa advokatsamfundens oberoende ställning i förhållande till statsmakterna och skydda de advokatetiska kärnvärdena.¹

Detta står i bjärt kontrast till att det i betänkandet föreslås, såvitt avser tillsynen över advokater, att regeringen bör överväga att höja den maximala straffavgift som

¹ I regeringens pressmeddelande den 15 maj 2025 slog regeringen fast att oberoende advokater är en grundsten i rättsstaten och uttalade bl.a. följande. ”Genom att underteckna konventionen visar Sverige sitt stöd för en fri och oberoende advokatkår – en avgörande del i att upprätthålla rättsstaten.”

Advokatsamfundets disciplinnämnd kan ålägga en advokat, från dagens 250 000 kr till en nivå som närmar sig revisorernas maximala straffavgift på 1 000 000 kr.

Advokatsamfundet ser med stor oro på att delegationen föreslår statlig inblandning i en disciplinär åtgärd som är en central del av advokatkårens självreglering. Att regeringen skulle ges möjlighet att reglera den straffavgift som ett oberoende advokatsamfund ålägger sina ledamöter är anmärkningsvärt. Advokatsamfundet motsätter sig med kraft detta förslag och framhåller att frågan om straffavgiftens nivå är en fråga för Advokatsamfundets styrelse att självständigt ta ställning till.

Det bör understrykas att införandet av straffavgiften som disciplinpåföljd – liksom de senare höjningarna – uteslutande har skett på Advokatsamfundets eget initiativ. Som framgår av betänkandet höjdes straffavgiftens nivå så sent som 2024. Det gjordes efter en omfattande utredning och hemställan från Advokatsamfundet. Utredningen innefattade komplexa överväganden och beloppet om 250 000 kr som högsta straffavgift är baserat på en stor mängd yrkesspecifika variabler, i syfte att disciplinnämnden ska ha såväl adekvata som verkningsfulla verktyg att tillgå vid sin tillsyn. Eventuella framtida justeringar är därför en fråga som Advokatsamfundet är bäst lämpat att bedöma och följa upp.

Till detta kommer att det även finns en möjlighet för Advokatsamfundet att i fråga om överträdelse av penningtvätsregleringen överlämna till Länsstyrelsen att avgöra om en sanktionsavgift kan aktualiseras, där en sådan sanktionsavgift kan uppgå till så mycket som en miljon euro.²

Ett annat förslag i betänkandet är att åtgärder bör vidtas för att ytterligare effektivisera Advokatsamfundets proaktiva tillsyn. Advokatsamfundet vill understryka att tillsynen över advokater enligt lag utövas av samfundet som en oberoende organisation. Arbetet med att utveckla och stärka tillsynen – både den proaktiva och den disciplinära – pågår redan fortlöpande. Frågan om hur tillsynen bäst kan effektiviseras, exempelvis vad gäller resurssättning och val av tillsynsverktyg, är något som Advokatsamfundet är bäst lämpat att självständigt avgöra.

Samtidigt vill Advokatsamfundet framhålla att betydande förstärkningar redan har genomförts, särskilt inom den proaktiva tillsynen och tillsynen enligt

² Se 7 a kap. i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

penningtvättslagen³. Inrättandet av en särskild tillsynsenhet har lett till en tydlig ökning av både egeninitierade tillsynsärenden och särskilda tillsynsinsatser, där användningen av platsbesök genomförts i stor utsträckning. Arbetet bedöms på sikt få betydande förebyggande effekter, men eftersom reformen är ny är det missvisande och förhastat att i detta skede dra slutsatser om dess fulla effekter.

Avslutningsvis ska påtalas att arbetslivskriminalitet och användningen av yrkesutövare som möjliggörare är frågor av yttersta vikt och som måste tas på största allvar. Advokatsamfundet kommer även fortsättningsvis att prioritera arbetet med att förebygga att advokater utnyttjas som möjliggörare för arbetslivskriminalitet och organiserad brottslighet. Detta kommer dock göras inom ramen för den oberoende självreglering som är en grundläggande rättsstatlig förutsättning för advokatkårens roll i rättsstaten.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander

³ Under två perioder år 2024 granskade tillsynsenheten 100 advokatbyråers regelefterlevnad av penningtvättslagen. Tillsynsenheten valde att hänskjuta fem av dessa ärenden till disciplinnämnden för prövning av om byråerna brustit i sina skyldigheter, varav tre ärenden överlämnades till Länsstyrelsen i Stockholms län för prövning av om en sanktionsavgift skulle utgå.